

STRATEGIE HODNOCENÍ

Operačního programu Rozvoj lidských zdrojů

VERZE 1.2
ČERVEN 2005

**Dodatek k programu Operační program Rozvoj lidských zdrojů
Příloha I – Strategie hodnocení**

Evidence procesu přípravy, schválení a revizí (části) Dodatku OP RLZ, příloha I

Vydání č.	Platné od	Zpracoval		Zrevidoval		Schválil	
		Jméno	Podpis	Jméno	Podpis	Jméno	Podpis
1	20.5.2004	Foltýn	Foltýn v.r.	Křížová	Křížová v.r.	Šolcová	Šolcová v.r.

Revize č.	Předmět revize	Strana	Platné od	Podpis správce kopie
1	Vložena věta „Řídícím orgánem v těsné součinnosti s Pracovní skupinou pro evaluaci, která bude ustanovena.“ Vypuštěn a vložen text o evaluační jednotce.	7	15.12.2004	Šolcová v.r.
2	Vypuštěna věta „Výsledky budou předávat Nezávislé evaluační jednotce, se kterou budou spolupracovat na metodických a jiných otázkách.“	7	15.12.2004	Šolcová v.r.
3	Nahrazeno slovo „budou“ slovem „jsou“.	7	15.12.2004	Šolcová v.r.
4	Upraven text na: „Veškerá data o projektech a programech (včetně definovaných indikátorů) jsou ukládána v MSSF Monit a následně se přenášejí do databáze MSSF Central, kterou spravuje Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR) odpovědné za monitorování strukturálních fondů.“	7	15.12.2004	Šolcová v.r.
5	Nahrazeno sousloví „bude provádět“ slovem „provádí“.	7	15.12.2004	Šolcová v.r.
6	Doplněna věta „Na činnost této skupiny naváže Pracovní skupina pro evaluaci společná pro programy OP RLZ, JPD3 a EQUAL.“ a byl vypuštěn, upraven a vložen text o PSH.	7	15.12.2004	Šolcová v.r.
7	Vypuštěna věta „MSSF je pilotně zkoušen v rámci předstrukturálních fondů (PHARE, ISPA, SAPARD).“	8	15.12.2004	Šolcová v.r.
8	Zvýrazněna věta „Všechny osoby (klienti i poskytovatelé) jsou sledovány podle pohlaví (celkem, muži, ženy).“	8	15.12.2004	Šolcová v.r.
9	Doplnění Celkového postupu hodnocení o aktualizaci dosaženého pokroku v implementaci OP RLZ jako součásti závěrečného hodnocení. Znění textu: „Aktualizace dosaženého pokroku v implementaci OP RLZ jako součást závěrečného hodnocení ,	4, 5	17. 6.2005	Šolcová v.r.
10	Vyjmut text: „Závěrečné hodnocení (final)“	6	17. 6.2005	Šolcová v.r.
11	Upraven text o navrženém organizačním rámci u Řídícího orgánu a vypuštěn text o Nezávislé evaluační jednotce a dílčích hodnotitelích, vložen text o nezávislých externích hodnotitelích.	7	17. 6.2005	Šolcová v.r.
12	Upraven text na: „Na činnost této skupiny navazuje činnost Pracovní skupiny pro evaluaci společné pro programy OP RLZ, JPD 3 a CIP EQUAL, zřízené na základě usnesení Monitorovacích výborů uvedených programů. “	7	17. 6.2005	Šolcová v.r.
13	Bod 3. Monitorování – sousloví „Nezávislé evaluační jednotky a dalších hodnotitelů“ nahrazeno za „nezávislých externích hodnotitelů“.	8	17. 6.2005	Šolcová v.r.
14	3. odst. Monitorovací indikátory – vypuštěno slovo „muži“.	8	17. 6.2005	Šolcová v.r.
15	6. odst. Monitorovací indikátory – slovo „počet“ je dvakrát zaměněno za slovo „podíl“.	8	17. 6.2005	Šolcová v.r.

**Dodatek k programu Operační program Rozvoj lidských zdrojů
Příloha I – Strategie hodnocení**

16	Sousloví „indikátorů výstupů“ doplněno na „indikátorů výstupů a výsledků“.	9	17. 6.2005	Šolcová v.r.
17	Slovo „sbírány“ nahrazeno slovem „vyhodnocovány“.	9	17. 6.2005	Šolcová v.r.
18	Doplněn text „...“, ve výročních zprávách a dále podle potřeby.“	9	17. 6.2005	Šolcová v.r.
19				
20				
21				

Revize č.	Zpracoval		Zrevidoval		Schválil	
	Jméno	Podpis	Jméno	Podpis	Jméno	Podpis
1	Tothová	Tothová v.r.	Křížová	Křížová v.r.	Šolcová	Šolcová v.r.
2	Ušela	Ušela v.r.	Křížová	Křížová v.r.	Šolcová	Šolcová v.r.
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						

ÚVOD

Pravidelné hodnocení v různých etapách přípravy a implementace programu je jedním ze základních požadavků Evropské komise na ověření kvality a efektivnosti využití poskytnuté pomoci ze strukturálních fondů. Řídící orgán proto zajistí všechny typy povinného hodnocení vztahující se k programovému období 2004-2006. Zároveň bude Řídící orgán využívat i další postupy nad úroveň základních povinností, které zajistí systémovost, kvalitu hodnocení a vytváření expertní kapacity pro tyto účely.

OP RLZ na období 2004-2006 představuje pro Českou republiku první možnost čerpání prostředků z ESF. Hodnocení proto bude velmi důležitým nástrojem pro ověření adekvátnosti stanovených priorit, výkonnosti existujících či nově vytvářených implementačních struktur, absorpční kapacity navrhovatelů projektů, metod a postupů výběru a kontroly projektů. Hodnocení bude nezbytným východiskem pro přípravu programu na další plánovací období.

Kromě stanoveného (i) kvantitativního monitoringu jednotlivých projektů i programu budou prováděny (ii) sledovací studie zjišťující doplňková data a další kvalitativní údaje o výsledcích a dopadech opatření programu, (iii) průřezové studie zjišťující naplňování horizontálních témat, (iv) šetření ověřující kvalitu a kapacitu implementace a řídicích procesů.

1. CELKOVÝ POSTUP HODNOCENÍ

V souladu s požadavky Evropské komise týkajícími se měření účinnosti využití prostředků ze strukturálních fondů (Nařízení 1260/99, články 40-43) bude prováděno hodnocení programu ve všech etapách, které jsou závazné pro ČR. Jedná se o předběžné hodnocení (ex-ante evaluation), závěrečné hodnocení (final evaluation) a hodnocení po skončení programu (ex-post evaluation).

Vzhledem k tomu, že Operační program je plánován pouze na krátké období 2004 – 2006, není pro Českou republiku stanovena povinnost zpracovávat **střednědobé hodnocení (mid-term evaluation)**.

Předběžné hodnocení (ex-ante)

Proces ex-ante hodnocení má podle požadavků Evropské komise a příslušných pokynů přispět ke zkvalitnění programových dokumentů. Proto je ex-ante hodnocení spíše procesem komentování, diskusí se zpracovateli programu a formulace doporučení v průběhu celé tvorby programových dokumentů. Byla zpracována Úvodní zpráva hodnocení ex-ante, která obsahuje metodiku hodnocení, postupy a časový harmonogram. Tato zpráva byla projednána Pracovní skupinou pro hodnocení (PSH). Metodika byla předána vedoucím programového týmu, aby požadavky zde uvedené mohly být sledovány již při přípravě Operačního programu Rozvoj lidských zdrojů a jeho Programového dodatku.

Celková ex-ante hodnotící zpráva je součástí programového dokumentu. Shrnuje všechna zlepšení, ke kterým došlo na základě doporučení evaluačního týmu a hodnotí dokument z následujících hledisek: adekvátnost strategického zaměření

Operačního programu a jeho vazeb na relevantní národní a evropské strategie, vnitřní konzistence a logika vazeb uvnitř programu, kvalita definice a měřitelnost stanovených cílů, priorit a opatření, zastoupení horizontálních témat, očekávané sociálně ekonomické dopady a přiměřenost alokace finančních zdrojů, kvalita implementace a mechanismus monitorování, vazby Operačního programu Rozvoj lidských zdrojů na ostatní operační programy z hlediska vyloučení překryvů a zajištění synergie.

Aktualizace dosaženého pokroku v implementaci OP RLZ jako součást závěrečného hodnocení

Podle metodického podkladu Evropské komise (The 2000-2006 Programming Period: Methodological Working Papers WORKING PAPER no. 9 The Update of the Mid Term Evaluation of Structural Fund Interventions, DG Regio) není pro nové členské státy stanovena povinnost provést střednědobé vyhodnocení programů, Komise novým členským státům doporučuje, aby se v krátkém období 2004-2006 zaměřily na vybudování interní kapacity pro evaluaci v rámci řídicích orgánů. Novým členským státům se doporučuje provést omezené množství evaluací, které by byly přínosem pro současné programovací období a poskytly užitečné zkušenosti pro období 2007-2013. Komise proto doporučuje novým státům uskutečnit aktualizaci (update) pokroku v implementaci ve stejném časovém rámci, v jakém proběhne update střednědobého vyhodnocení ve starších členských státech (nařízení 1260 definuje Final evaluaci jako update midterm hodnocení).

S ohledem na výše uvedená doporučení Komise bude ve zkráceném programovacím období provedeno omezené množství evaluací. Jednou z nich bude vyhodnocení dosaženého pokroku v realizaci OP RLZ. Dalšími hodnoceními budou tématické evaluační studie, jejichž náplň bude určena Pracovní skupinou pro evaluaci ve spolupráci s Řídicím orgánem.

Aktualizace pokroku se zaměří na analýzu výstupů a dosažených výsledků k aktuálnímu datu ve vztahu k stanoveným cílům a finančním výkonům na úrovni priorit se zaměřením zejména na naplnění společného jádra ukazatelů. Odhad pravděpodobně dosažitelných výsledků ke konci programovacího období by měl být také proveden. Analýza zahrne aktuální výdaje a uvede do souvislosti vstupy, výstupy a výsledky – jinými slovy bude provedena analýza nákladů na dosažení výstupů a výsledků. To umožní učinit závěry o účinnosti a efektivnosti programů a současně poskytne užitečné informace o kvalitě nastavení cílů v programových dokumentech a jak by mohly být v budoucnu vylepšeny.

Toto vyhodnocení by mohlo být pro programy ESF koncipováno jako součást závěrečného hodnocení, které je zakotveno v programových dokumentech, a poskytlo by podklady a vstupy pro částečné střednědobé hodnocení na úrovni Rámce podpory společenství, které bylo zahájeno.

Součástí aktualizace dosaženého pokroku bude zhodnocení systému implementace a monitorování a identifikace problematických míst při implementaci programů a formulaci doporučení pro další programové období; cílem je poskytnout realizátorům programu zpětnou vazbu, která umožní zjistit problémová místa programu a zajistit jejich nápravu. Vyhodnocen bude dosažený finanční a věcný pokrok.

Samostatně budou v mezích možností krátkého programovacího období vyhodnoceny výsledky a dopady Programu mezi individuálními příjemci pomoci. Cílem této sledovací studie by mělo být získání dat a detailních informací o vlivu poskytnuté pomoci z ESF mezi individuálními příjemci pomoci, poskytnutí informací o různých typech pomoci individuálním příjemcům a získání informací o názorech samotných beneficentů o poskytované pomoci. Metodicky budou tato témata uchopena například metodou dotazníkového šetření, analýzami statistických údajů úřadů práce či sekundárními analýzami. Tyto analýzy by měly být doplněny kvalitativními technikami, např. dotazováním (zejména pokud se jedná o osobní zkušenosti s trhem práce). Na mikro úrovni se uplatňují kvalitativní metody: rozhovory, případové studie, focus groups, atd. Tématem analýz může být například prožívání diskriminace v zaměstnání či skloubení rodinných a pracovních povinností. Studie individuálních příjemců pomoci by měla poskytnout data a východiska pro navazující komparativní či longitudinální studie.

Hodnocení po skončení programu (ex post)

Za toto hodnocení je odpovědná Evropská komise, která přitom spolupracuje s Řídícím orgánem. Hodnocení je prováděno nezávislým hodnotitelem, který je vybrán veřejným výběrovým řízením. Finanční zajištění bude pokryto z prostředků Evropské komise.

Předmětem hodnocení po skončení programu je využití prostředků, účinnost a efektivnost naplnění cílů programu a dopady programu z hlediska přínosů pro hospodářskou a sociální soudržnost. Hodnocení musí být provedeno do tří let po skončení programovacího období, tj. do konce roku 2009.

Předběžné hodnocení (ex-ante) pro další programové období

Vzhledem k tomu, že dle předpokládaného plánovacího kroku bude muset být připraven programový dokument pro další programové období do konce roku 2006, je třeba počítat s tím, že ex-ante evaluace dalšího programového dokumentu bude muset proběhnout zhruba do poloviny roku 2006. Finanční zajištění bude pokryto z prostředků určených na hodnocení v rámci programového období 2004 – 2006.

2. ORGANIZAČNÍ RÁMEC HODNOCENÍ

Za hodnocení (s výjimkou ex-post hodnocení) je **odpovědný Řídící orgán ve spolupráci s Evropskou komisí**. Podmínky, směrnice, celkovou strategii hodnocení, včetně vhodných ukazatelů pro monitorování a evaluaci programu schvaluje také **Řídící orgán. Monitorovací výbor** projednává výsledky hodnotících zpráv a rovněž vydává rozhodnutí na základě hodnotících zpráv. Kromě toho Monitorovací výbor dále projednává a schvaluje výroční a závěrečné zprávy o provádění programu.

Organizační rámec hodnocení respektuje, že hodnotící činnosti jsou náročné na expertní zázemí a dovednosti v oblasti analýz a znalosti politik národních i evropských. Zároveň musí být zajištěna nezávislost mezi zpracováním a implementací programu na jedné straně a jeho hodnocením na straně druhé.

Navržený organizační rámec je proto následující :

Řídící orgán bude zodpovědný za celý hodnotící proces, jeho průběh, koordinaci a organizaci. ŘO v koordinaci s **Pracovní skupinou pro evaluaci** bude zodpovědný za formulaci zadání (TOR), za výběr nezávislých externích hodnotitelů a za monitoring plnění úkolů v rámci hodnocení. ŘO bude projednávat potřebné záležitosti s Monitorovacím výborem a s Evropskou komisí. Bude spolupracovat s Pracovní skupinou pro evaluaci.

Nezávislí externí hodnotitelé budou vybráni výběrovým řízením Řídícím orgánem a budou provádět tematické evaluace, hodnocení aktuálně dosaženého pokroku, sledovací studie, ankety a hodnocení včetně jejich analýz. Výsledky budou k dispozici Řídícímu orgánu a Pracovní skupině pro evaluaci, se kterou budou spolupracovat na metodických a jiných otázkách.

Pracovní skupina pro hodnocení programů RLZ a zaměstnanosti (PSH) byla podle doporučení Evropské komise¹ vytvořena v červnu 2002 Monitorovacím výborem programů rozvoje lidských zdrojů jako jeho technický orgán. Obsah činnosti pracovní skupiny byl vymezen statutem a byl zaměřen zejména na rozvoj a sladění metodik a postupů hodnocení programů ve všech jeho fázích, (tj. ex-ante hodnocení, střednědobého hodnocení a závěrečného hodnocení), na posuzování výsledků hodnocení, na šíření informací a na další činnosti vedoucí k rozvoji expertních kapacit, k výměně zkušeností a dobrých příkladů.

PSH posuzovala především návrh postupů a metodiky evaluace, strukturu a vymezení monitorovacích indikátorů a zprávy ex-ante hodnocení OP RLZ a JPD pro Cíl 3. Na činnost této skupiny navazuje činnost **Pracovní skupiny pro evaluaci společné pro programy OP RLZ, JPD 3 a CIP EQUAL, zřízené na základě usnesení Monitorovacích výborů uvedených programů.**

Za účelem koordinace činností souvisejících s hodnocením a hledáním společných řešení napříč operačními programy a Rámcem podpory Společenství (RPS) byla navíc založena Pracovní skupina pro evaluaci a technickou pomoc Rámce podpory Společenství. Skupina se skládá ze zástupců Řídících orgánů jednotlivých operačních programů a RPS.

3. MONITOROVÁNÍ

Pro hodnocení je důležité mít k dispozici relevantní údaje v potřebném čase. Kvantitativní údaje budou tvořit základ informací používaných v hodnocení a budou sbírány v rámci monitorování.

Sběr dat:

Za **sběr dat** zodpovídá Řídící orgán, který je odpovědný za zavedení jednotného informačního systému MSSF (Monitorovací systém strukturálních fondů) pro shromažďování spolehlivých finančních a statistických údajů a informací o provádění pomoci z OP RLZ u všech subjektů monitorujících plnění programu. Monitorovací údaje jsou získávány jednak z formulářů žádostí a konečných zpráv projektů, jednak budou předmětem pravidelných hlášení od Konečných příjemců. Veškerá data o

¹ Guidelines for systems of monitoring and evaluation of ESF assistance in the period 2002 - 2006

projektech a programech (včetně definovaných indikátorů) jsou ukládána v MSSF Monit a následně se přenášejí do databáze MSSF Central, kterou spravuje Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR) odpovědné za monitorování strukturálních fondů. Metodické řízení a správu databáze provádí MMR. Tato databáze umožní tři typy připojení: připojení resortů, připojení mimo resort, připojení regionů. Přístup nezávislých externích hodnotitelů k požadovaným údajům z databáze bude zajištěn. Data pro potřeby hodnocení budou získávána jednak v předdefinovaných datových sestavách, které budou tvořit součást systému MSSF, a jednak v ad hoc sestavách umožňujících účelové zpracování dat z centrální databáze.

- Postup při stanovení monitorovacích indikátorů pro OP RLZ byl založen na **partnerském přístupu a konzultacích** se zúčastněnými ministerstvy. Konzultace probíhaly i v rámci Pracovní skupiny pro hodnocení, kdy byly diskutovány otázky výběru relevantních ukazatelů s ohledem na výstižnost obsahu a výsledků programu a jeho jednotlivých priorit. Byla diskutována také metodika vyjádření hrubých a čistých efektů programu a priorit.

Monitorovací indikátory:

- Ukazatele vstupu, výstupu, výsledku a dopadů jsou stanoveny na všech úrovních, tj. na úrovni programu, pro jednotlivé priority a pro jednotlivá opatření.
- Jako společné **jádro ukazatelů (core indicators)** byl stanoven určitý minimální počet ukazatelů charakteru výstupů, u kterých je zajištěna **jednotná metodika a definice měření a sčitatelnost** až na úroveň programu. Tyto ukazatele byly stanoveny tak, aby umožnily podrobněji charakterizovat **osoby** podpořené programem, **organizace**, které získaly podporu a **počet projektů** v rámci jednotlivých opatření.

Osoby jsou členěny tak, aby bylo možno odlišit klienty služeb od poskytovatelů služeb a osob podporujících poskytování služeb, kteří mohou rovněž získat podporu v rámci daného opatření. **Všechny osoby (klienti i poskytovatelé) jsou sledovány podle pohlaví (celkem, ženy)**. Osoby – klienti služeb jsou pak dále členěny tak, aby bylo možno vyhodnotit zaměření programu z hlediska podpory rovnosti přístupu na trh práce. Z tohoto důvodu jsou osoby sledovány podle základních skupin, které vykazují určité znevýhodnění na trhu práce: mládež do 25 let, starší osoby nad 50 let, osoby zdravotně postižené, dlouhodobě nezaměstnaní, nízkokvalifikovaní. Podle postavení na trhu práce jsou osoby – klienti služeb sledováni v následujícím členění: zaměstnanci, sebezaměstnaní, dlouhodobě nezaměstnaní, ostatní nezaměstnaní, ostatní.

Podpořené organizace jsou členěny jednak podle typu (velké podniky, malé a střední podniky, orgány veřejné správy, ostatní veřejné organizace, nestátní neziskové organizace, ostatní) a podle charakteru činnosti (vzdělávací a poradenské organizace, organizace poskytující služby zaměstnanosti, organizace poskytující sociální služby, organizace podporující poskytování těchto služeb, ostatní).

Z výše uvedeného je zřejmé, že indikátory rozlišují mezi přímou podporou jednotlivců a organizací a nepřímou podporou, která je poskytována v rámci

opatření zaměřených na zkvalitnění systémů. Ukazatele monitorující podpořené poskytovatele služeb (jednotlivce i organizace) v rámci systémových opatření považujeme v současné fázi za důležité, neboť umožňují pohled na rozvoj kapacity sektoru příslušných služeb a tím i budoucí absorpční schopnost a zvýšení kvality a efektivnosti budoucích programů napojených na ESF.

- Součástí společného jádra ukazatelů (**core indicators**) jsou také ukazatele, které umožňují pohled na plnění **horizontálních témat**. Pro sledování rozvoje informační společnosti je zařazen jako ukazatel výstupu podíl účastníků kurzů s komponentou informačních technologií, jako ukazatel výsledku počet nově vytvořených kurzů s komponentou informačních technologií a jako ukazatel dopadu podíl zaměstnanosti v ICT sektoru na celkové zaměstnanosti. Sledování aspektů životního prostředí je zajištěno na úrovni výstupu prostřednictvím ukazatele podíl účastníků kurzů obsahujících komponentu životního prostředí a na úrovni výsledku počet nově vytvořených kurzů s komponentou životního prostředí. Pro sledování rovných příležitostí jsou v rámci všech indikátorů týkajících se osob, včetně údajů za specifické skupiny obyvatelstva, důsledně uváděny i počty žen. Horizontální témata budou také monitorována prostřednictvím následujících kontextových ukazatelů: procento obyvatel pravidelně využívajících internet, podíl tříděného odpadu a podíl žen podnikatelek.
- Periodicita sběru ukazatelů bude respektovat jak potřeby monitorování, tak možnosti získat v průběhu krátkého programu relevantní data. Sběr indikátorů vstupu (finanční data) a indikátorů výstupů a výsledků bude probíhat čtvrtletně, protože zde bude docházet k nejrychlejší obměně dat. Indikátory budou vyhodnocovány ročně, ve výročních zprávách a dále podle potřeby. Indikátory dopadů jsou většinou závislé na údajích ze sledovacích studií. Proto budou tyto indikátory vzhledem ke krátkému období programu a s ohledem na potřebu zajistit údaje pro závěrečné hodnocení zjišťovány v průběhu roku 2005 (viz dále sledovací studie).
- Databáze společného jádra ukazatelů (core indicators) umožní agregaci ukazatelů z úrovně opatření do úrovně jednotlivých priorit a dále na úroveň programu. Bude zajištěn přístup osob odpovědných za hodnocení do databáze. Řídící orgán zajistí, aby z databáze byly získávány informace v libovolných časových průřezích a ve flexibilních sestavách podle zvolených analytických aspektů tak, aby byly využitelné pro hodnocení.

4. DALŠÍ ZDROJE DAT PRO HODNOCENÍ

Kromě údajů získaných v rámci monitorování budou pro hodnocení využity i další informační zdroje. Z těchto zdrojů budou získávány především kvalitativní informace o dopadech na jednotlivé specifické skupiny účastníků programu, informace prokazující trvalost efektů, informace o kontextuálních podmínkách ovlivňujících výsledky programu.

- Zprávy a závěry **inspekčních návštěv** u realizátorů projektů prováděných Konečnými příjemci

- **Sledovací studie** – šetření mezi účastníky z cílových skupin:
Studie budou ověřovat dopady programu na jednotlivé osoby podle jejich účasti na různých typech opatření, podle jejich příslušnosti k specifickým definovaným skupinám, atd. Sledovány budou i formy dopadů, sociální konsekvence pomoci programu, relevantní aspekty horizontálních témat (zejména specifické přínosy pro rovné příležitosti, přínosy z hlediska informační společnosti a přístupu k informačním technologiím). Šetření bude prováděno metodou přímých nebo telefonických pohovorů.
- **Anketa mezi podpořenými institucemi** (úřady práce, malé a střední podniky, vzdělávací instituce, neziskové organizace). Ankety budou prováděny elektronicky rozesílaným dotazníkem v případě veřejných institucí, kde je zajištěna velmi dobrá návratnost. V případě podnikových anket bude využito přímých pohovorů a telefonického šetření.
- **Statisticky sledovaná data** charakterizující vývoj na trhu práce, politiku zaměstnanosti, vzdělávání (ČSU, Výběrové šetření pracovní sil, Ministerstvo práce a sociálních věcí – systém OK práce, Ústav pro informace ve vzdělávání) budou využita pro kontextovou analýzu a pro stanovení průměrné či výchozí úrovně jako porovnávací hladiny
- **Studie na ověření kvality implementace** (partnerství, zvládání kontrol, průběh finančních toků, výběr projektů, předávání informací,...) budou uskutečněny formou:
 - dotazníků rozesílaných poštou nebo elektronicky na projektové manažery/navrhovatele projektů,
 - ankety mezi odborníky v rozhodovací sféře a v klíčových institucích (bude využito kombinace metody rozesílaných dotazníků a telefonických pohovorů)
- **Tematické studie** - budou ověřovat přínosy programu pro naplňování horizontálních témat. Budou vycházet z údajů monitoringu, sledovacích studií (viz výše), statistických dat a v případě potřeby ze zvláštních šetření pro účely dané studie.
- **Ankety expertů** – dotazníkové ankety (kombinace dotazníků poštou a telefonických pohovorů) na experty zaměřené na určité téma, ověření specifických dopadů programu
- **Fokusní skupiny** sestavené z různých skupin odborníků a klíčových partnerů zaměřené na posouzení účinnosti programu vzhledem k vymezeným prioritám a specifikovaným problémům. Snahou bude porovnat i dopady programu v regionech s rozdílným sociálně ekonomickým kontextem.

S ohledem na nutnost zpracovat závěrečné (final) hodnocení ve velmi krátké době (do konce roku 2005 – blíže viz. bod 1) bude třeba stanovit adekvátní rozsah prováděných sledovacích studií, tematických studií a anket.

5. RÁMCOVÝ ČASOVÝ HARMONOGRAM

Ex-ante hodnocení programového dokumentu	leden 2003
Příprava metodik studií, šetření, atd.	3/2004 – 6/2005
Analýza dat z monitoringu	konec 2004, 2005
Sledovací studie jednotlivců – účastníků programu	konec 2005
Anketa institucí	konec 2005
Organizace fokusních skupin.....	2005
Studie implementace.....	2005
Tematické studie	2005
Závěrečné hodnocení	12/2005
Ex-ante hodnocení programu na další období	9/2006

6. ŠÍŘENÍ VÝSLEDKŮ HODNOCENÍ A INFORMACÍ

Evaluální zprávy by měly být strukturovány tak, aby umožnily využití výsledků evaluace pro následující účely:

- Informování Řídícího orgánu, Monitorovacího výboru a Evropské komise o výsledcích hodnocení programu
- Doporučení pro další programové období: doporučení k obsahovým změnám programu (co změnit, co posílit nebo utlumit), doporučení k řízení programu, doporučení k monitorování,
- Doporučení pro národní politiku zaměstnanosti
- Analýza a vytvoření zásobníku dobrých příkladů a zkušeností

Důležitým prvkem evaluační strategie je zajištění co největšího šíření výsledků evaluace a to v několika rovinách. Cílem je podporovat jak zvýšení efektivity samotného programu a využití jeho výsledků, tak i zvýšení informovanosti veřejnosti a zejména potenciálních navrhovatelů projektů. Tím dojde k posílení absorpční kapacity pro využití Evropského sociálního fondu, což je v současných podmínkách méně rozvinutého institucionálního zázemí ČR jedno z významných hledisek. Šíření výsledků hodnocení zajistí Řídící orgán v rámci obecné strategie šíření informací o programu.

Výsledky evaluace budou šířeny prostřednictvím:

- Webových stránek, ze kterých budou udělány odkazy na webové stránky Ministerstva práce a sociálních věcí a Pracovní skupiny pro hodnocení. Prostřednictvím Internetu budou zájemci moci získat evaluační zprávy, číselné podklady, které mohou sloužit jako benchmarking; závěry podkladových evaluačních analýz a sledovacích studií; výsledky monitorovacích zpráv;
- Materiálů obsahujících zobrazení zkušeností a rozvedení dobrých příkladů;
- Seminářů a workshopů;
- Diskusí v rámci expertních tematických skupin;
- Účastí na mezinárodních diskusních forech.

7. NÁKLADY NA ZAJIŠTĚNÍ STRATEGIE HODNOCENÍ

V materiálu Evropské komise (Working Paper No 8, str. 10) je stanoveno, že finanční prostředky věnované na hodnocení nesmí být nižší než 0,1 % ročního rozpočtu na operační program.

V podmínkách České republiky je však třeba brát zřetel na to, že hodnocení programů teprve začíná a že bude třeba věnovat adekvátní prostředky na rozvoj nástrojů hodnocení, založení sledovacích studií, šetření zaměřených na podniky a instituce procházející programem, šetření sledující dopady systémového charakteru, tematických studií, anket a dotazníkových šetření. Náklady tak budou spojené nejen s prováděním všech nezbytných studií a šetření, ale bude třeba věnovat příslušné prostředky i na přípravu metodik (např. příprava na zahájení sledovacích studií trvala ve Velké Británii 18 měsíců), specifikaci velikosti a struktury vzorků respondentů (aby byla zajištěna objektivita šetření a s tím související jeho vypovídací schopnost), sjednocení postupů, apod. Z hlediska cílů hodnocení bude třeba také prověřit monitorovací systém, adekvátnost počtu, struktury indikátorů, atd. a navrhnout případné změny.

Z výše uvedených důvodů bude start celého systému hodnocení velmi náročný. Podíl prostředků na hodnocení by proto měl pokrývat alespoň 0,25 % celkového rozpočtu programu, aby zajistil veškeré nezbytné činnosti pro kvalitní hodnocení programu.

Vedle těchto nákladů je třeba počítat v rámci prostředků na technickou pomoc i s pokrytím nákladů na komunikaci s databází MSSF (Benefit, Monit, Central). Jedná se o činnosti spojené se získáváním dat z databáze v určitých sestavách pro potřeby hodnocení a pro zajištění zpětné vazby mezi výsledky hodnocení a eventuelními zásahy do struktury indikátorů. Tyto činnosti by měl garantovat Řídící orgán, který by měl zajistit vyčlenění příslušných prostředků v rámci technické pomoci na tyto účely.